

Každé bystré dítě tuší

vodník má rád kafe s duší

Podvodní maníci - vodníci

Jen málokterá bytost by byla v Česku tak doma, jako zelení mužíci, kteří vládnou podvodnímu světu. Jejich existenci totiž dokládají ty úplně nejstarší pověsti. Aby taky ne! Slované totiž odpradáвна uctívali vodu jako jeden z nejdůležitějších elementů. To ostatně potvrzuje i Kosmas ve své kronice. A záznamy o pánech studánek, jezer, tůní a potoků najdeme i v písemných pramenech našich nejbližších sousedů – v Německu, Rakousku či Polsku.

Češi jsou ovšem jediný slovanský národ, který se vodníka opravdu velmi obával, dokonce až do 20. století! Proč? Protože nemáme moře a nejsme vodní národ?

Takový český hastrman je opravdu skutečný unikát! Je prý docela malý, má zelené vlasy, na sobě nosívá žluté kalhoty a zelený nebo červený fráček s dlouhými šosy. A co rozhodně nesmí žádnému vodníkovi chybět, je velký klobouk zdobený kyticí a pentlemi. Pod hladinou nehospodaří sám. Společnost mu tam dělá nejen jeho žena vodnice, ale také spousta hříšných duší ukrytých v hrnečkách s poklicí. Ty patří lidem, jež hastrmánek utopil. Proč si ale vlastně tenhle na první pohled roztomilý mužik libuje ve stahování živých bytostí pod hladinu? Inu, on totiž tuze rád škodí. Říká se totiž, že vodníci jsou vlastně prokletí zlí loupežníci, kteří byli potrestáni za všechno zlé, co na světě udělali.

Hastrmani si své oběti vybírají hlavně mezi nečestnými lidmi. Obloukem se vyhýbají rybářům, mlynářům a převozníkům – zkrátka všem, kteří hospodaří s vodou. Pokud tedy ovšem vodníkům nějak neublíží. Kdokoli má také možnost

dušičku z vodníkovra hrnku vysvobodit. Stačí se jen do hastrmanova obydlí potopit a nadzvednout pokličku. Vysvobozená duše pak svému zachránci musí na znamení vděčnosti po celý život pomáhat. Suma sumárum (ve vodníkově případě bychom možná spíš měli říct sumec sumárum, protože sumce si vodníkem lze splést a naopak), pokud jsme čestní, nemusíme se hastrmánků vlastně vůbec bát. I když... jsou to tak nepředvídatelné bytosti, že jeden nikdy neví.

Zvláště nebezpečný je lidem, kteří se koupou v poledne či o půlnoci, naopak neškodný měl být v pátek.

Pátek tedy = koupací den!

Zajímavé však je, že v básni Karla Jaromíra Erbena *Vodník* říká maminka své dceři: „Pátek nešťastný to den, nechod' dceruško, k vodě ven.“ Dcera však neposlechne, vyrazí k jezeru a vodník jí stáhne do své podvodní říše. A právě v pátek.

Vodníci jsou vlastně zkažení andělé?

Podle jedné z teorií jsou vodníci andělé, kteří při vzpouře proti pánubohu, shozeni z nebes spadli do vody! (Z těch andělů, kteří se propadli do země, se stali čerti.) Podle jiné teorie jsou vodníci potomci utopeného vojska jednoho egyptského vládce, o kterém se píše v *Bibli*. Anebo se jedná o umrlce, kteří se dostali pod vodu zatopením hřbitova.

Jihočeský kraj, to vodníků ráj

Kde jinde by měli hastrmani žít než v kraji plném rybníků, tedy v kraji Jihočeském? Ano, zelení mužáci tu jsou skutečně jako doma. Říká se, že svého vodníka má každý zdejší rybník. Co je na tom pravdy, se dá jen těžko zjistit, protože podvodní vládci prý z hlubiny vycházejí pouze devětkrát do roka vždy v noci při úplňku. O existenci

jednoho hastrmánka ovšem máme skutečně věrohodné svědectví.

Hastrman

Jde o vodníka Čochtana, který žije v takzvané *Zlaté stoce* u *Třeboně*. Zlatá stoka je vlastně umělý kanál o délce 48 kilometrů, který propojuje hned několik jihočeských rybníků. Čochtan se zde usídlil už v 16. století, kdy byla Zlatá stoka vybudována,

třeboňský rybník Svět